

چگونه عقاید مذهبی و باورهای معنوی تجارب زنان نابارور تحت درمانهای ناباروری را مورد تأثیر قرار می دهند؟

دکترریاب لطیف نژاد رودسری^۱ ،

PhD^۱ بهداشت باروری، استادیار گروه مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، latifnejadr@mums.ac.ir

تلفن: ۰۵۱۱ ۸۵۹۸۰۱۶

پروفسور پم اسمیت^۲،

² Professor of Health Education, Division of Health & Social Care, Faculty of Health & Medical Sciences, University of Surrey, UK, p.a.smith@surrey.ac.uk

دکتر هلن آلن^۲

² Associate Professor in Women's Health, Division of Health & Social Care, Faculty of Health & Medical Sciences, University of Surrey, UK, h.allan@surrey.ac.uk

زمینه و هدف: در یک رویکرد جامعه نگر به ناباروری باید همه جنبه های آن از جمله ابعاد مذهبی و معنوی مد نظر قرار گیرد. تاکنون توجه بسیار کمی به جنبه های مذهبی و معنوی تجربه ناباروری معطوف گردیده است. لذا مطالعه مذکور با هدف تبیین چگونگی تأثیر عقاید مذهبی و باورهای معنوی بر تجارب زنان نابارور مراجعه کننده به کلینیک های ناباروری ایران و انگلستان انجام گردید.

روش: در این مطالعه کیفی که بر اساس رویکرد گراند تئوری طراحی گردید ۳۰ خانم نابارور وابسته به شاخه های مختلف ادیان آسمانی اسلام (شیعه و سنی) و مسیحیت (پروتستان، کاتولیک و ارتودکس) و ۷ خانم نابارور که معتقد به هیچ مذهب رسمی نبودند به روش نمونه گیری تئوریکال انتخاب شده و مورد مصاحبه قرار گرفتند. داده های مورد نیاز از طریق مصاحبه نیمه ساختاری عمیق با زنان نابارور در مرکز تحقیقات منتصریه مشهد و کلینیک های ناباروری Hammersmith و Elizabeth Garrett Anderson لندن جمع آوری شده و به روش استراوس و کوربین با استفاده از نرم افزار Nvivo Version 2 آنالیز گردید.

یافته ها: آنالیز داده ها منجر به توسعه تئوری " اتکاء به ذات برتر" در تجربه پدیده ناباروری گردید. این تئوری به تبیین چالش فرد نابارور در چهار مرحله متوالی با خویشتن می پردازد: (۱) مواجهه با مشکل ناباروری (۲) چالش پذیرش خود به عنوان یک فرد نابارور (۳) تقلا در جهت یافتن راه حلی برای مشکل ناباروری و (۴) به پایان آمدن با مشکل ناباروری. در مجموع اکثر شرکت کنندگان در مطالعه اعم از مذهبی یا غیر مذهبی در طول گذر از مراحل مذکور در دوران ناباروری احساس نیاز به اتکاء به یک نیروی مافوق را در زندگی خویش احساس نمودند. در پایان راه نیز گروه معتقدین به مذهب صرف نظر از آن که در درمان ناباروری موفق بوده اند یا خیر احساس استحکام معنوی بیشتر نموده و گروه فاقد مذهب به درک نوعی بیداری و تولد مجدد معنوی دست یافتند.

نتیجه گیری: به اعتقاد پژوهشگر تئوری " اتکاء به ذات برتر" امکان درک عمیق تر تجربه ناباروری در یک بافت مذهبی و معنوی را فراهم می سازد. این تئوری یک تلاش مقدماتی در جهت مفهوم سازی تجربه ناباروری زنان مذهبی بوده و ضرورت نیاز به مطالعات کیفی و کمی بیشتر در این زمینه برای اعتبار بخشی به این تئوری پایه احساس میگرد.

کلمات کلیدی: ناباروری، مذهب، معنویت، گراند تئوری